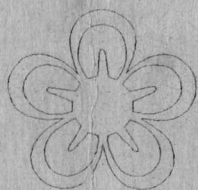

17(477)(082)

Л 64

*Літературознавство,
"Просвіта" і духовний ідеал українця*

*(Матеріали всеукраїнської
науково-практичної
конференції)*

Кривий Ріг
1994

Кожухар О.І., Кожухар В.І.,
Кривий Ріг

ТОВАРИСТВО "ПРОСВІТА" ТА ЙОГО МІСЦЕ В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Культурно-освітнє товариство "Просвіта" було засноване у Львові 8 грудня 1868 р. Воно поставило собі за мету утвердження української національної ідеї, піднесення національної свідомості, поширення освіти, виховання, культури і духовності.

В селах та містах Галичини, /а з 1905р. і в Наддніпрянській Україні /діяли організації та філії товариства. Друкування й поширення серед населення творів українських письменників, шкільних підручників, газет і журналів науково-популярної літератури, через організацію читалень і бібліотек, шкіл на допомогу в здобутті наукових знань студентам-українцям "Просвіта" сприяла підвищенню рівня національної свідомості українського народу, відродженню його духу. Організації "Просвіти" влаштовували лекції з історії, етнографії, літератури та культури України, українознавства; проводили музичні вечори, присвячені українським композиторам, благодійні концерти, театральні вистави тощо.

В організації та діяльності "Просвіти"; бібліотек і читалень брали активну участь вчителі, дрібні службовці урядових установ, селяни і робітники, міщани, сільські священики. До товариства належав І. Франко. У чернігівській "Просвіті" діяв М. Голубинський, а Леся Українка активно працювала в київській "Просвіті".

Надзвичайно єдиною була діяльність "Просвіти" в Наддніпрянській та південній Україні. У 1905р. організації товариства виникають у Катеринославі, Одесі, Чернігові, Бизіві та інших містах. Свої філії вони відкривають у багатьох селах і містечках. Незважаючи на великодержавну політику царизму, переслідування поліції, "Просвіта" проводила досить плідну роботу у вихованні національного духу та ідеалу українства.

Діяльність товариства "Просвіта" на українських землях стала всенародною школою, скарбницею збереження української мови, культури та історії.

В сучасних умовах потрібно всебічне вивчення діяльності організації товариства "Просвіта". Це необхідно для розуміння феномену незнищенності ідеї української нації, для кращого осмислення базових основ розбудови незалежної України.